

Tom. I, Osnovy socialnago stroja češskago naroda v epochu gospodstva obyčného prava. Jurjev 1901); vytýká spisovateli »agrární poesii«, jelikož prý právo české a slovanské podává o době staroslovanské pravý opak toho, než cò Jasinski hledí dokázati ze zásady, že rozvoj společenského a státního zřízení v českém státu dál se samostatně a ne pod působením německého práva. — *Jos. Pekař*, K dějinám stavovského státu. Referuje o spise *Frid. Teznerově*: Technik und Geist des ständisch monarchischen Staatsrechts, který »vznikl z pokusu a obranu proti F. Rachfahlovi.« Referent shledává v něm polemiku proti přenášení moderních ústavních pojmů na poměry státu stavovského a proti příliš širokým vymezením stavovského práva zákonodárného; při tom vytýká autorovi, že mu jde o nepříznivou kvalifikaci stavovství a stavovských práv; dále mu vytýká neznalost české ústavy stavovské. příslušné literatury i materiálu; protož tato práce neuspokojí historika ani právníka. E,

Věstník slovanských starožitností, vydává dr. *L. Niederle*. Sv. III. (1899). Zde seskupeny jsou referáty o spisu *Kadlcově*: Rodinný nedíl či záduha v právu slovanském. *Vl. Levec* stojí při straně *Spevcově* uváděje, že pokud otec žije, náleží veškerý statek jemu, pak po smrti jeho, rozdělí-li se bratří, stává se každý dědic samostatným vlastníkem, zůstanou-li ale z kteréhokoli důvodu hospodářského spolu, povstává condominium k ideálním částem. *Balzer* naproti tomu celkem s *Kadlcem* souhlasí a upozorňuje na svůj článek v *Kwartalniku historycznym* 1899: O zadrudze słowiańskiej, uwagi i polemika. *Bogišič* podává velmi cenné dodatky k celé otázce. — *T.* — Svazek IV. (1900) mimo jiné přináší (str. 36) referát o knize *A. Gnirs*, Das östliche Germanien und seine Verkehrswege in der Darstellung des Ptolemaeus (1898), »stanovíci všechny cesty, které vedly od Dunaje východní Germanii k severu.« Vedle hlavních cest (obchodu s jantarem) vycházela z Usbia, z Hallštatských salin, obchodní cesta solní poříčím Vltavy do střední Moravy a jiná z Usbia přes Strevintu, Kasurgis (obě místa spadají do jižních Čech) a odtud dvojím směrem přes Nomisterion a Lupfurdon podél toku Labě k severu, jednak přes Hegetmatii, Sugidunum (které spadají do severních Čech). Referent (*N.*) nesouhlasí ve všem s lokalisací uvedených dráh. E.

Národopisný sborník českoslovanský. Sv. 6. (1900) obsahuje *Kadlcův* článek »K slovu o záduze«, kdež autor ukazuje, že s dr. *Peiskerem*, který v IV. svazku téhož časopisu vyložil své názory o záduze v článku »Slovo k záduze«, rozchází se naprosto pouze v tom, že 1. s posádkovými badateli záduhu pokládá za starobýlou právní instituci, známou Slovanům od dob nepamětných, kdežto *Peisker* považuje záduhu za výtvar pozdních poměrů. (Srov. níže *Zeitschr. für Wirtsch. und Socialgeschichte*, kde Dr. *Peisker* znovu v čl. »Die Serb. zadruga« své názory obhajuje); a 2. že pokládá někdejší šlechtickou záduhu za totožný právní ústav s dnešní selskou záduhou jižních Slovanů a ruských mužiků, — kdežto dr. *Peisker* myslí, že u šlechtů vůbec nelze mluvit o záduze, nýbrž jen o šlecht. nedílnosti a že jsou to dva různé právní ústavy; a tyto své theorie zevrubně obhajuje. Srov. též »Čes. čas. hist.« a »Čas. Mat. Mor.« D.

Časopis společnosti přátel starožitností českých v Praze. Roč. VIII. *Ž. V. Nováček*, Hospodářská instrukce Jeníkovská z r. 1659. — *Ž. V. Šimák*, Turnov do válek husitských. Cenný jest tu výklad zřízení městského. Město řídilo se právem magdeburským; rada městská složena byla z 12 přísežných konšelů, kteří sedali podle vážnosti své ve čtyřech lavicích, z nichž každý úřadoval po čtyry neděle jako purkmistr, přijímal obecní peníze a řídil jednání rady. Krom rady městské byli 4 obecní konšelé; jich účel definován tu poněkud nejasně: ježto sousedé neměli kdy všimati si věcí obecních, jdouce po živnostech, měli oni obcovati seděním radním a přihlížeti potřebám městským; a předce dva z nich byli městští radní. Obnova rady i obecních děl se pravidelně v lednu Pro věci důležité svolávána celá obec. — *T.*

— Ročník IX. č. 1, 2. *Th. Antl*, Zápisy kláštera sv. Anny, jinak sv. Vavřince v St. Městě Pražském; podává opis zprávy a registra hlavních úrokův, kteříž se platí při sv. Martinu z vinic i z chmelnic pannám kláštera sv. Anny l. b. 1518, a zápisů tržních, při kterých zároveň vymíněn roční úrok. *E.*

Sborník hist. kroužku. II. č. 3 (str. 145): *Hynek Gross*, Některé doplňky k listině Zlatokorunskému (jedna listina týká se poddanského práva odúmrtního kláštera příslušejícího, jedna vysazení cel ze zboží přes most na Vltavě klášteru). *E.*

Alétheia. Roč. IV. (1900—1901). Z předchozích ročníků pokračuje *Fr. Vacek*, Vývoj society a práva slovanského v Čechách. Zabývá se vývojem klášterů mužských i ženských ve 12. stol. i později, snahami biskupa Zdíka po jich zvelebení, jmenovitě pokud jde o »řeholní kanovníky« i praemonstráty; ukazuje, kterak jednotlivé řády vždy více bývaly statky obdarovány od panovníků, kteří rádi je uváděli do Čech (jako Vladislav Johannity a Přemysl Otakar I. řád německých rytířů). Pojednává pak o hospodářské správě, řízení statků a poměrech lidí klášterských rozebírá tyto světské klášterní zaležitosti velmi podrobně dle jednotlivých řádů a organizací duchovních, a to proto, že tím poskytuje se u té které kongregace celkový obraz jejího hospodářského zřízení, ducha, kterým správa její se nesla ku poddanské třídě, i zakladatelské politiky klášterů, která i na města se vztahovala. Potom autor přihlíží k episkopátu; sleduje snahy jeho držitelů po zjednání nákladu na chrámy a duchovenstvo, jenž z počátku kryl se desátky z úrody zemské v plodinách, později i v penězích; ukázav, jak důchody biskupské přes úsilovnou péči biskupů byly zkracovány různými výhradami a výsadami klášterů, i zadržováním desátků se strany zemanů, dospívá k líčení zápasu biskupův o immunitu majetku církevního, jež (opakem k Německu) byla rušena příslušností poddaných lidí na biskupství ke světské soudní a správní moci — kterýžto zápas skončil r. 1187 pro biskupa (dosáhnuvšího zároveň postavení immediátního říšského knížete) vítězně. — Ročn. V., seš. 1.—3. *Fr. Vacek* postupuje od vítězného boje biskupa pražského o immunitu jeho a svatovítské kapitoly od zeměpanských platů, zemských robot atd. k propůjčení svobod klášterům a kollegiátním kapitolám i výhod duchovenským korporacím nebo jednotl. jejich členům. Přihlíží pak k účinkům vlivu církevního na společenské instituty a právní zřízení v zemi (jmenovitě na upevnění svazků manželských), dotýká se práva kostelního asyly; ukazuje, kterak řízení duchovenstva spočívalo v rukou biskupových, jemuž Přemyslem Ot. I. i všeliké soudy nad kleriky byly propuštěny. Po poznámkách, týkajících se rozdělení diecése na několik arcijáhenství z důvodu snažšího dohledu netoliko na osadní kněží, nýbrž i na mravní život vůbec, naznačuje autor přímý i nepřímý vliv církve v zákonodárství a soudnictví zemské. Kap. VII. o bojovnících (druzích) jest ukončena tato stať. *E.*

Almanach kr. hlav. města Prahy. Roč. IV. (1901). *Ž. Vlk*, Chudinství kr. hl. m. Prahy, líčí dějiny tohoto zřízení až do r. 1890. — *Ž. Teige*, Seznamy měšťanů pražských, I. Staré Město (1324—50); v úvodu promluveno o propůjčování práva městského. *T.*

Český lid. Red. dr. Č. Zíbrt. Roč. IX. (1900): *Pisch O.*, Robota na Kojetínsku. — *F. J. Čečetka*, Z doby robot na Dymokursku. — *V. Schulz*, Paběrky archivní o čarodějnicích. — *F. Velc*, »Spravedlnost« (šibenice) ve Mšeci. — *K. Labler*, Artikulové svolení obecního v Brandejse n. L. z r. 1582. — *A. Tomíček*, Rodinný nedíl v dědickém právu městském a na Litomyšlsku v 15. a 16. st. — *Fr. Teplý*, Obnova magistrátu v Miličíně r. 1735. — *T.* — Roč. X. (1900—1901). *Eduard Šebesta*, Stezky středních Sudet a jich kulturně historický význam (jako referát o knize *R. Foxe*, Die Pässe der Sudeten unter besonderer Berücksichtigung der Centralsudeten, Stuttgart 1900: připojuje některé své poznámky a srovnává s rozličnými úsudky jiných.) — *V. Vaněk*, Postavení učitele a duchovního správce v Olešnici r. 1848; histo-